

Dosarul nr. 3ra-651/22
2-21042159-01-3ra-28062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V.Chisiliță)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: E.Palanciuc, V.Negru, A.Minciuna)

Î N C H E I E R E

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea depusă de Cristina Dimbițchi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de recalculare a drepturilor de asigurări sociale,

împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 22 martie 2021 Cristina Dimbițchi a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de recalculare a drepturilor de asigurări sociale.

În motivarea acestei acțiuni, Cristina Dimbițchi a indicat că la data de 16 septembrie 2020 a depus în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cerere de acordare a indemnizației unice la nașterea copilului minor Gabriela Dimbițchi, iar prin decizia nr. 2020/92/51698 din 22 septembrie 2020 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău, s-a stabilit indemnizația unică la nașterea copilului în sumă de 8 299,00 lei.

Cristina Dimbițchi a susținut că ulterior la data de 4 decembrie 2020, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cerere de acordare a indemnizației de maternitate, iar urmare a examinării cererii respective, prin decizia nr. 2021/92/1/167 din 4 ianuarie 2021 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău, s-a stabilit indemnizația de maternitate în mărime de 30 408,43 lei.

Între timp, la data de 24 decembrie 2020, reclamanta a depus în adresa organului de asigurări sociale cerere de acordare a indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, iar prin decizia nr. 2020/92/73667 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău, s-a stabilit indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani în mărime de 2 215,13 lei, lunar.

Cristina Dimbițchi a menționat că nu este de acord cu deciziile respective, solicitând anularea lor, cu stabilirea altor mărimi, atât a indemnizației de maternitate, cât și a indemnizației unice, or, la stabilirea indemnizațiilor, s-au luat în considerație doar veniturile realizate de asigurat la SRL „Hanul lui Vasile”, SRL „Mariox-Aroma” și SRL „Senotofon”, fără salariul primit de la SA „Farmaco”, acțiuni care în opinia reclamantei sunt ilegale.

Or, în perioada mai 2019 – aprilie 2020, reclamanta a beneficiat de venituri de la SA „Farmaco”, SRL „La Hanul lui Vasile”, SRL „Mariox-Aroma” și SRL „Senotofon”, însă, din motive necunoscute și neimputabile ei, angajatorul SA „Farmaco” nu a achitat la bugetul asigurărilor sociale contribuțiile de asigurări sociale reținute din salariul acesteia.

Reclamanta a subliniat că este în sarcina angajatorului de a transfera la stat toate contribuțiile de asigurări sociale, mai ales că acestea au fost reținute din salariu.

Prin urmare, în consecința emiterii deciziilor contestate, a suferit pierderi în mărimea indemnizației de maternitate, or, Casa Națională de Asigurări Sociale, ca instituție de stat, are mai multe pârghii de a obliga angajatorul de a achita contribuțiile necesare, pe când, reclamanta ca salariat, nu are nici una.

Din aceste considerente, la data de 1 februarie 2021, Cristina Dimbițchi a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă prin care a solicitat includerea în salariul utilizat pentru calcularea indemnizației de maternitate și indemnizației unice, salariul primit de la SA „Farmaco”, însă prin decizia/răspunsul nr. D-220/21 din 17 februarie 2021 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, s-a respins cererea prealabilă, refuzul fiind motivat prin faptul că SA „Farmaco” nu a achitat contribuțiile de asigurări sociale.

Nefiind de acord cu deciziile organului de asigurări sociale, Cristina Dimbițchi a înaintat în instanța de contencios administrativ prezenta acțiune prin care a solicitat anularea în tot a deciziei nr. 2021/92/1/167 din 4 ianuarie 2021 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, anularea deciziei nr. 2020/92/73667 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și achita reclamantei indemnizația de maternitate și indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, cu includerea în calcul a venitului realizat în cadrul SA „Farmaco”.

Prin hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Cristina Dimbițchi a fost admisă, fiind anulată decizia nr. 2021/92/1/167 din 4 ianuarie 2021 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani privind stabilirea indemnizației de maternitate a Cristinei Dimbițchi, în partea neincluserii în calcul a venitului realizat în cadrul SA „Farmaco”. A fost anulată decizia nr. 2020/92/73667 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani privind stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la 3 ani în baza cererii Cristinei Dimbițchi, în partea neincluserii în calcul a

venitului realizat în cadrul SA „Farmaco”. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita Cristinei Dimbițchi indemnizația de maternitate și indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la 3 ani, incluzând în calcul venitul realizat în cadrul SA „Farmaco”.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 2 noiembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel, care ulterior la data de 24 ianuarie 2022 a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea actului judecătoresc contestat și emiterea unei decizii noi, de respingere a acțiunii.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii contestate la data de 20 octombrie 2021 (f.d.30), iar hotărârea motivată a fost notificată apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 11 ianuarie 2022 (f.d.44). Astfel, depunerea apelului nemotivat în data de 2 noiembrie 2021 (f.d.33) cât și motivarea acestuia prezentată la data de 24 ianuarie 2022 (f.d.46) sunt în termen.

Prin decizia din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că organul de asigurări sociale ilegal și nejustificat a refuzat să ia în calcul, la stabilirea indemnizației de maternitate și a indemnizației de creștere a copilului, venitul realizat de reclamanta Cristina Dimbițchi la SA „Farmaco”.

Sub acest aspect, instanța de apel a remarcat că plata contribuțiilor de asigurări sociale de către angajator nu poate fi pusă în sarcina salariaților. Mecanismul de executare silită a plăților datorate la bugetul asigurărilor sociale de stat de către angajator, se realizează prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat conform art. 30 alin. (1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale, care prevede că în cazul neplății, în termenele stabilite la art. 26, a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, Serviciului Fiscal de Stat procedează la aplicarea măsurilor de executare silită, conform legislației fiscale.

Corespunzător, organul de asigurări sociale în mod nejustificat a refuzat să includă în baza de calcul venitul realizat de reclamanta-intimată la SA „Farmaco”, or, reclamanta-intimată nu poate fi limitată în obținerea unui drept garantat de Constituție pe temeiurile invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Mai mult ca atât, înscrisurile cauzei au confirmat că, din sumele salariale realizate de Cristina Dimbițchi în cadrul SA „Farmaco” au fost reținute plățile pentru contribuțiile de asigurării sociale, situație ce denotă, că venitul realizat de reclamanta-intimată în cadrul SA „Farmaco” urmează a fi inclus în baza de calcul al indemnizației de maternitate și la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, de care beneficiază Cristina Dimbițchi.

În continuare, Curtea de Apel Chișinău a respins ca neîntemeiate argumentele apelului precum că venitul realizat de Cristina Dimbițchi de la SA „Farmaco” nu poate fi luat în calcul la stabilirea și achitarea indemnizației de maternitate și a indemnizației de creștere lunară a copilului, ca efect al neachitării contribuțiilor de asigurări sociale de către SA „Farmaco”.

Or, obligația de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale revine angajatorului, la caz, SA „Farmaco”, această obligație neputând a fi pusă în sarcina

Cristinei Dimbițchi, din salariul căreia lunar, de către angajator au fost efectuate rețineri sub forma contribuțiilor de asigurări sociale.

De altfel, prin nota eliberată de SA „Farmaco” nr. 137 din 18 octombrie 2021, a fost confirmat faptul că au fost achitate impozitele reținute și calculate din salariu pentru perioada 15 ianuarie 2018 – 17 mai 2020, în care Cristina Dimbițchi a lucrat în calitate de contabil.

Astfel, răspunsul respectiv a confirmat în plus că argumentele apelului sunt neîntemeiate, fiind stabilit cert că, angajatorul a achitat contribuțiile de asigurări sociale reținute din salariul Cristinei Dimbițchi, motive pentru care s-a impus concluzia certă de respingere a apelului.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a conchis că, prima instanța just a stabilit circumstanțele cauzei și a aplicat normele legale, ajungând la concluzia cu privire la admiterea acțiunii, iar careva temei legal pentru casarea hotărârii n-a fost stabilit în instanța de apel.

La data de 3 mai 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 17 mai 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei decizii, de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu actul judecătoresc contestat, considerându-l neîntemeiat prin faptul că au fost aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În acest context, cu indicarea motivelor de drept și de fapt invocate în referința asupra acțiunii în contencios administrativ și în motivarea apelului anexate la dosar, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că având în vedere că pentru venitul realizat la SA „Farmaco” contribuțiile individuale de asigurări sociale nu au fost achitate, în calcul la stabilirea și achitarea indemnizației de maternitate și a indemnizației de creștere lunară a copilului pentru solicitantul Cristina Dimbițchi a fost inclus doar venitul asigurat și realizat de aceasta pentru care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale înregistrate la SRL „Hanul lui Vasile”, SRL „Mariox-Aroma”, SRL „Sonetofon” și SRL „Vipcel”.

Or, potrivit datelor din Registrul de stat al evidenței individuale, SA „Farmaco” a înregistrat restanțe față de bugetul asigurărilor sociale de stat la capitolul achitării contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii datorate de angajator, începând cu anul 2022, suma restanței fiind de 2 936 791,00 lei și a majorării de întârziere în sumă de 523 443,44 lei.

Prin urmare, soluția instanței de apel de respingere a apelului cu menținerea hotărârii primei instanțe este nefondată.

La data de 29 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Cristinei Dimbițchi copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Cu toate că la data de 6 iulie 2022 intimata Cristina Dimbițchi a recepționat corespondența privind depunerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, aceasta nu a formulat referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată în data de 20 aprilie 2022, fiind notificată recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 13 mai 2022 (f.d.81).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la data de 3 mai 2022 (f.d.77), cât și motivarea acestuia prezentată la data de 17 mai 2022 (f.d.85) sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.

(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nina Vascan